

Республика Татарстан
**СОВЕТ ПОСЕЛКА ГОРОДСКОГО ТИПА
ДЖАЛИЛЬ САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА**

ул. Ахмадиева, д.26, п. Джалиль, 423368
Телефон: (85559) 31-0-97, 60-2-20, факс: 31-0-97
E-mail: POSSOVETD@mail.ru

Татарстан Республикасы
**САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫЦ
ЖӘЛИЛ ШӘНӘР ТИБЫНДАГЫ ПОСЕЛОК
СОВЕТЫ**

Ахмадиев урамы, 26 йорт, Жәлил поселогы, 423368
Телефон: (85559) 31-0-97, 60-2-20, факс: 31-0-97
E-mail: POSSOVETD@mail.ru

ОГРН 1021601312501 ИНН/КПП 1636001410/163601001

РЕШЕНИЕ

19.09.2014 ел

КАРАР

№ 131

«Татарстан Республикасы Сарман
муниципаль районның "Жәлил
шәнәр тибындагы поселогы"
муниципаль берәмлекендә
территориаль ижтимагый үзидарә
турында Нигезләмәне раслау хакында»

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми
принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 27
статьясы һәм Сарман муниципаль районның «Жәлил шәнәр тибындагы
поселогы» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районның Жәлил шәнәр тибындагы поселогы Советы
КАРАР ИТТЕ:

1. Сарман муниципаль районның «Жәлил шәнәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлекендә территориаль ижтимагый үзидарә турында нигезләмәне 1
нче күшымта нигезендә расларга.

2. Элеге каарарны Сарман муниципаль районның «Жәлил шәнәр
тибындагы поселогы» муниципаль берәмлекенең рәсми сайтында «Интернет»
мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырырга.

3. Сарман муниципаль районы «Жәлил шәнәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлеке Советы Эшләр идарәчесенә элеге каарарның үтәлешен
тикшереп торуны йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Жәлил шәнәр тибындагы поселогы
Советы Рәисе

И.Ф.Вафин

1 нче күшүмтэ
ТР Сарман муниципаль районы
Жәлил шәһәр тибындагы поселогы
Советы карарына
2014 елның 19 сентябре, № 131

НИГЕЗЛӘМӘ

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы
«Жәлил шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлекендә
территориаль ижтимагый үзидарә турында

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Элеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы «Жәлил шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә эшләнде.

Территориаль ижтимагый үзидарә Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы «Жәлил шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеке халкының жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы формасы булып тора.

Мәкалә 1. Территориаль ижтимагый үзидарә төшенчәсе

1.1. Территориаль ижтимагый үзидарә дигэндә, гражданнарының яшәү урыны буенча мөстәкыйль һәм жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру жаваплылығы итеп муниципаль берәмлек территориясендәге өлешендә үз-үзләрен оештыру күздә тотыла.

1.2. Территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халық тарафыннан гражданнарың җыелышларын һәм конференцияләрен (делегатлар җыелышларын) уздыру, территориаль ижтимагый үзидарә органнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәнең хокукий нигезләре

2.1. Муниципаль берәмлек территориясендәге территориаль ижтимагый үзидарә Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла. Уставы, муниципаль берәмлекнең норматив хокукий актлары һәм элеге Нигезләмә белән.

2.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының законлы хокукларын һәм мәнфәгатыләрен яклау гамәлдәге законнар нигезендә суд тарафыннан тәэммин ителә.

2.3. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген башкару өчен кирәклө хокукий шартлар, кирәклө материаллар һәм документлар белән танышу мөмкинлеге бирә, үзара килешү буенча аларны территориянең социаль-икътисадый үсешен гамәлгә ашыру буенча үз

вәкаләтләренең бер өлешенә бирә ала, шулай ук финанс һәм башка ярдәм күрсәтә ала.

Территориаль ижтимагый үзидарәнең муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары белән мәнәсәбәтләре шартнамә нигезендә төзелә.

3 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәнең төп принциплары

Муниципаль берәмлек территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә түбәндәге принципларга нигезләнә:

3.1. Законлылык;

3.2. территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга муниципаль берәмлек халкының хокук гарантияләре;

3.3. гражданнарның жыелышлары, конференцияләре (делегатлар жыелышлары), сораштырулар һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүдә катнашуның башка формалары аша халыкның ирекле ихтыяр белдерүе;

3.4. территориаль ижтимагый үзидарәнең административ һәм контроль-ревизия органнарының сайлаулары, халыкка жаваплылык һәм контрольлек итү;

3.5. үз вәкаләтләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә мөстәкыйльлеге;

3.6. территориаль ижтимагый үзидарә органнарының Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы муниципаль берәмлекенең жирле үзидарә органнары белән уртак бурычларны һәм функцияләрне гамәлгә ашыруда үзара хезмәттәшлек;

3.7. территориаль ижтимагый үзидарә формаларының күптөрлелеге һәм аларны халык тарафыннан мөстәкыйль билгеләү;

3.8. жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үз мәнфәгатьләренә кагылышлы инициативалар, каарлар кабул итүдә халыкның киң катнашуы;

3.9. тулаем алганда Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләрен һәм мәнфәгатьләрен берләштерү;

3.10. хәбәрдарлык һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу;

3.11. кабул ителгән каарлар өчен жаваплылык.

4 Статья. Муниципаль берәмлек территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территорияләр

4.1. Муниципаль берәмлектә территориаль ижтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә башкарылырга мөмкин:

- күпфатирлы торак йорт подъезды;
- күпфатирлы торак йорт;
- торак йортлар Төркеме;
- торак микрорайоны;
- жирлек булмаган авыл жирлеге;
- гражданнарның башка территорияләре.

5 Статья. Гражданнарың территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыру хокуку

5.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыруда тиешле территориядә яшәүче, 16 яшкә житкән гражданнар катнаша ала.

5.2. 16 яшкә житкән һәр граждан үз яши торган территорииядә территориаль ижтимагый үзидарә оешмасында катнашырга, гражданнар жыелышларында, конференцияләрендә (делегатлар жыелышларында) катнашырга, территориаль ижтимагый үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга хокуклы.

5.3. Халкы территориаль ижтимагый үзидарәне турыдан-туры һәм үз вәкилләре аша тормышка ашырырга, аларның эшчәнлеге турында тулы һәм ышанычлы мәгълүмат алышырга тигез хокуклы.

5.4. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары, әгәр бу эшчәнлек гамәлдәге законнар таләпләренә каршы килмәсә, территориаль ижтимагый үзидарә халкының гамәлгә ашырылуына комачаулый алмый.

5.5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруда яшәүчеләрнең хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә тәэмин ителә.

II бүлек. Территориаль ижтимагый үзидарә оешмасы

6 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә оешмасы инициативасы

6.1. Территориаль ижтимагый үзидарә муниципаль берәмлек территорииясендә яшәүче гражданнар инициативасы белән гамәлгә куела, анда территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

6.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында тиешле территорииядә яшәүче гражданнарның жыелышларын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында конференция (делегатлар жыелышы) делегатларын сайлау буенча жыелышлар турында хәбәр итә.

Инициатив төркем муниципаль берәмлек советына, муниципаль берәмлек администрациясенә аның әгъзаларының барлыкка килүе, составы һәм яшәү урыны, территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә куела торган муниципаль берәмлек территорииясендә яшәүче гражданнарның жыелышларын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында конференция (делегатлар жыелышлары) делегатларын сайлау буенча жыелышлар турында хәбәр итә.

Әлеге жыелышлар үткәрелгәнчे 5 көннән дә соңга калмыйча, инициатив төркем Тиешле территорииядә яшәүче гражданнарга жыелышлар уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында, алар буенча фикер алышуга чыгарыла торган мәсьәләләр турында хәбәр итә.

Инициатив төркем һәр жыелышта муниципаль берәмлек жирле үзидарә органнары вәкилләренең киңәшмәдә тавыш бирү хокукы белән булу мөмкинлеген тәэмин итә.

6.3. Территориаль ижтимагый үзидарәне төзү буенча гражданнарың жыелышын яки конференциясен үткөрү турында каар төzelә торган жәмәгать үзидарәсе территориясендә яшәүчеләр санына бәйле рәвештә кабул ителә. Элеге территориядә яшәүчеләр саны 100 кешедән ким булганда, гражданнар жыелышы, 100 дән артык кеше - гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) үткәрелә.

6.4. Конференциягә делегатлар саны 10 кешедән ким була алмый һәм вәкиллек нормасын 10 гражданнан ким булмаган 1 вәкил тәэмин итәргә тиеш.

7 Статья. Гражданнар конференциясенә делегатлар сайлау тәртибе (делегатлар жыелышы)

7.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау өчен инициатив төркем муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче гражданнарың жыелышларын оештыра һәм үткәрә, аның чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә куела. Жыелышта жыелыш үткәрелгән көнгә 16 яшкә житкән гражданнар катнашырга хокуклы.

7.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау буенча һәр жыелышта жыелыш секретаре беркетмә алыш бара, анда күрсәтелә:

жыелышта катнашучыларны теркәү датасы, вакыты һәм урыны;
жыелышның датасы, вакыты һәм урыны;
жыелыш рәисе һәм секретаренең фамилиясе, исеме һәм атасының исеме;
жыелышта катнашкан гражданнарың гомуми саны;
жыелышның көн тәртибе;
жыелышның көн тәртибе буенча тавыш бирү нәтижәләре;
жыелышта кабул ителгән каарлар.

Беркетмәгә жыелыш рәисе һәм секретаре кул куя.

Жыелыш беркетмәсенә территория чикләрендә яшәүче, территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә куела торган, гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау жыелышында катнашучы гражданнар исемлеге беркетелә:

жыелышның датасы, вакыты һәм урыны;
жыелышта катнашучыларның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме;
гражданин паспортын алмаштыручи паспортта яки документта күрсәтелгән яшәү урыны адресы;
граждан паспортын алыштыручи паспорт яки документ сериясе һәм номеры;
имза салу датасы; гражданин имzasы.

Күрсәтелгән гражданнар исемлеге жыелыш рәисе һәм секретаре имзалары белән раслана.

Жыелыш беркетмәсенә шулай ук гамәлгә куела торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләренең адреслы тасвиrlамасы, урамнар (тыкрыклар), йортлар номерлары, подъезд номерлары һәм (яки) территориаль ижтимагый үзидарә төzelә торган территория чикләрен күрсәтеп план-схема беркетелә.

7.3. Конференция делегаты (делегатлар жыелышы) сайланган очракта, күрсәтелгән беркетмә һәм исемлек сайланган делегат аша инициатив төркемгә тапшырыла.

7.4. Инициатив төркем территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатыннан муниципаль берәмлекнәң жирле үзидарә органнарына гражданнар жыелышын, конференциясен (делегатлар жыелышын) үткәрудә ярдәм итү, гражданнарың жыелышын, конференциясен (делегатлар жыелышын) уздыру өчен биналар бирү, халыкка күрсәтелгән гамәлләрне үткәру вакыты һәм урыны турында мәгълүмат бирү үтенече белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

7.5. Гражданнар конференциясенә (жыелышына) делегатлар сайлау, жыелышлар үткәру, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) уздыру, документлар әзерләү һәм тарату, территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү буенча жыелышлар үткәру чыгымнарын инициатив төркем әгъзалары алыш бара.

7.6. Документларны әзерләү һәм тарату, юридик зат барлыкка китерелгән территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү буенча инициатив төркем әгъзаларының чыгымнары муниципаль берәмлек администрациясенәң резерв фонды акчалары исәбеннән коммерциячел булмаган оешмаларга бер тапкыр финанс ярдәме күрсәту өчен акчаларны сарыф итү юнәлеше буенча компенсацияләнергә мөмкин.

8 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарын оештыру максатларында гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) уздыру тәртибе

8.1. Территориаль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территорияләрдә яшәүче барлык халыкны тәкъдим итүче делегатлар сайланса, инициатив төркем территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру буенча жыелыш уздыру туринда Карап кабул итә, гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) уздыру датасын һәм вакытын билгели һәм бу турьда советка хәбәр итә, муниципаль берәмлек администрациясе. Мондый белдерү белән бер үк вакытта муниципаль берәмлекнәң жирле үзидарә органнарына гражданнар конференциясенәң көн тәртибе проекты (делегатлар жыелышы), территориаль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә яшәүче гражданнар жыелышларын үткәру, конференция делегатларын сайлау буенча жыелышлар уздыру туринда жыелма мәгълүматлар тапшырыла.

8.2. Әгәр әлеге Нигезләмә нигезендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында территориаль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә яшәүче гражданнарың жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы), территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын, конференцияләрен (делегатлар жыелышларын) оештыру буенча инициатив төркем территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатларында жыелышлар уздыру вакытын һәм урынын билгели, гражданнар жыелышын, конференцияләрен (делегатлар жыелышларын) уздыру вакытын һәм урынын билгели һәм бу хакта советка, администрациягә хәбәр итә муниципаль

берәмлеккең жирле үзидарә органнарына гражданнар жыелышы яки конференциясенең көн тәртибе проекты (делегатлар жыелышы) тәкъдим ителә. Гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) әлеге органнар вәкилләренең булу мөмкинлеге тәэммин ителергә тиеш.

8.3. Гражданнарның жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) уздыру турында Карап кабул ителгән көннән башлап, инициатив төркем hәр гражданга гражданнарның жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) көн тәртибе, фикер алышуга чыгарыла торган документлар проектлары, ә сайланган делегатларга (делегатлар жыелышы) әлеге документларның күчермәләрен алу мөмкинлеге белән танышу мөмкинлеген тәэммин итәргә тиеш.

8.4. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) инициатив төркем әгъзалары тарафыннан үткәрелә.

Гражданнар жыелышы яки конференциясе башланганчы, инициатив төркем әгъзалары территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру буенча гражданнарның жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданнарны теркәүне, территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданнар исемлеген төзүне үткәрәләр.

8.5. Территориаль иҗтимагый үзидарә буенча гражданнарның жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданнарны теркәү тәмамлангач, гражданнар жыелышы яки конференциясе рәисе hәм секретаре сайланы һәм гражданнар жыелышы яки конференциясенең көн тәртибенә (делегатлар жыелышы) мәсьәләләр карала.

8.6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыелышында, конференциясендә (делегатлар жыелышында) мәжбүри каралырга тиепле мәсьәләләр:

- гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) уздыруның хокуклылыгы турында (кворум турында);
- территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү турында;
- территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү турында;
- территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү турында;
- территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау турында;
- территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү турында;
- территориаль иҗтимагый үзидарә һәм территориаль иҗтимагый үзидарә уставын билгеләү буенча документларны муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарына жибәрү өчен жаваплы затны билгеләп кую турында.

9 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча жыельшы, конференция (делегатлар жыельшы) уздыруның хокуклылығы

9.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыельшы, конференциясе (делегатлар жыельшы) әгәр аларда 16 яшкә житкән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла, йә әлеге территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән берен тәкъдим итүче жыельшларда сайланган делегатларның өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.

9.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыельшы, конференциясе (делегатлар жыельшы) әгәр аларда 16 яшкә житкән кешеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

10 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү

10.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен муниципаль берәмлек Советы билгели.

10.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү өчен муниципаль берәмлек советына түбәндәгә документлар жибәрелә:

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территория чикләрен билгеләү турында гариза;

-тиешле муниципаль берәмлек администрациясе белән килешенгән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориаль ижтимагый үзидарәне, урамнарны (тыкрыкларны), йорт номерларын, подъезд номерларын һәм (яки) территория чикләрен күрсәтеп, гамәлгә ашырыла торган план-схема;

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыельшы яки конференциясе беркетмәсә күчермәс.

10.3. Муниципаль берәмлек Советы документлар алганнын соң бер ай эчендә территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү турында Карап кабул итә яки андый чикләрне билгеләүдән баш тарта.

Муниципаль берәмлек советына территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү буенча документлар жибәрүгә жаваплы зат әлеге мәсьәләне карап тикшергәндә муниципаль берәмлек Советы утырышында катнашырга һәм муниципаль берәмлек Советы карарының расланган күчермәсен 7 көн эчендә алырга хокуклы.

Муниципаль берәмлек Советының территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү каraryы рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

10.4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләүдән баш тарту өчен түбәндәгә шартлар нигез булырга мөмкин:

территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) уздырганда жибәрелгән бозулар;

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территория чикләрен башка территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган чикләр белән кисешү;

- территориаль ижтимагый үзидарәне муниципаль берәмlek территориясеннән читтә гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территория чикләре чыгу.

11 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы

11.1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы территориаль ижтимагый үзидарәненең гражданнарның үз инициативаларын гамәлгә ашыру буенча оештыру-боеру функцияләрен, шулай ук гражданнарның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүдә катнашуын тәэммин итә торган төп оештыру документы булып тора.

Территориаль ижтимагый үзидарә уставы Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына туры килергә тиеш. Муниципаль берәмlek уставына, әлеге Нигезләмәгә.

Территориаль ижтимагый үзидарә уставы гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) гражданнар жыелышында яки конференциясендә катнашучыларның (делегатлар жыелышлары) кимендә өчтән ике тавышы белән кабул ителә.

11.2. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

- ул тормышка ашырыла торган территория;

- территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

- вәкаләтләрне формалаштыру, туктату тәртибе, хокуклар һәм бурычлар) срокы территориаль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләре;

- каарлар кабул иту тәртибе;

- мөлкәт алу тәртибе, шулай ук курсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе .

11.3. Муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актлары территориаль ижтимагый үзидарә уставына өстәмә таләпләр куя алмыйлар.

11.4. Территориаль ижтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендә дәүләт теркәве узарга тиеш.

12 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү

12.1. Юридик зат оештырмыйча гына территориаль ижтимагый үзидарә:

12.1.1. Юридик зат оештырмыйча гына территориаль ижтимагый үзидарә тиешле муниципаль берәмlek администрациясендә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәгәннән соң гамәлгә куелган дип санала.

12.1.2. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен тиешле муниципаль берәмlek администрациясенә тапшыралар:

- территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе;
- территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгели торган муниципаль берәмлек Советы карары;
- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсе (делегатлар жыелышы).

12.1.3. Югарыда күрсәтелгән документларны тапшырганнан соң 1 ай эчендә тиешле муниципаль берәмлек администрациясе территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә теркәүдән баш тарту турында Карап кабул ителгәннән соң 5 көн эчендә муниципаль берәмлек советына хәбәр итә.

12.1.4. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарткан очракта:

- теркәү өчен кирәkle барлық документларны тапшырмау;
- гамәлдәге законнарга каршы килү.

12.1.5. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставының теркәлгән нөсхәсе яки аны теркәүдән язмача баш тарту тиешле карап кабул ителгәннән соң 5 көн эчендә жаваплы вәкил аша Вена үзидарәсе территориаль жәмғыяте органнарына жибәрелә.

12.1.6. Муниципаль берәмлекләр администрацияләре территориаль ижтимагый үзидарә уставларын теркәүне, шул исәптән юридик затны барлыкка китеүне дә алып бара.

12.1.7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр мәжбүри теркәлергә тиеш.

12.2. Юридик зат оешкан территориаль ижтимагый үзидарә гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукий рәвешендә дәүләт теркәвенә алышырга тиеш.

III бүлек. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең оештыру нигезләре

13 Статья. Жыелышлар, конференцияләр (делегатлар жыелышлары)

13.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында муниципаль берәмлек территориясендә гражданнарның жыелышлары, конференцияләре (делегатлар жыелышлары) уздырыла.

13.2. Жыелыш, конференция (делегатлар жыелышы) 16 яшкә житкән һәм тиешле территориядә яшәүче гражданнарның кимендә 10 процента инициативасы белән чакырылырга мөмkin. Һәм шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган очракларда.

13.3. Совет яки муниципаль берәмлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) тиешенчә Совет яки муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

13.4. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) башкарма орган тарафыннан билгеләнә муниципаль берәмлек территориясендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) билгеләп кую һәм уздыру территориаль ижтимагый тәртиптә территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

14 Статья. Гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) вәкаләтләре

14.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнарың жыелышлары, конференцияләре (делегатлар жыелышлары) Россия Федерациясе законнары, территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итә.

14.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручи гражданның жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) гадәттән тыш вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
- территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр кертү;
- территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;
- территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;
- территориаль ижтимагый үзидарәнең керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;
- территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау .

15 Статья. Гражданнар жыелышын, конференциясен әзерләү һәм уздыру тәртибе (делегатлар жыелышы)

15.1. Тиешле территориядә яшәүче гражданнар инициативасы буенча жыелышлар, конференцияләр (делегатлар жыелышлары) әзерләү һәм уздыру. Совет һәм муниципаль берәмлек башлыклары территориаль ижтимагый үзидарәнең тиешле органнарын тәэммин итәләр. муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары

Гражданнар жыелышын яки конференциясен үткәрү вакыты һәм урыны, гражданнар жыелышы яки конференциясенең (делегатлар жыелышы) көн тәртибенә кертелгән мәсьәләләр турында халыкка массакүләм мәгълүмат чаралары аша (матбулат басмасында басма һәм (яки) жирле радио, телевизион канал буенча хәбәрләр рәвешендә) 5 көннән дә соңга калмыйча, белдерүләрне маҳсус билгеләнгән урыннарда урнаштыру рәвешендә, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр ителә, территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнгән.

15.2. Гражданнар жыелышын яки конференциясен алыш бару өчен (делегатлар жыелышы) Рәис, секретарь һәм президиум әгъзалары составында президиум сайланы.

15.3. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары вәкилләре кинәшмәдә тавыш бирү хокукуна ия гражданнар жыелышында, конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашалар.

15.4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручи гражданның жыелышы, конференцияләре (делегатлар жыелышлары) каарлары жыелышта, конференциядә (делегатлар жыелышында) катнашучылар тарафыннан кабул ителә, беркетмәләр белән рәсмиләштерелә һәм 10 көн эчендә тиешле муниципаль берәмлек администрациясенә җибәрелә.

Беркетмәдә түбәндәгеләр күрсәтелә: Тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашырга хокуклы гражданнарың гомуми саны, катнашучылар саны, президиум составы, көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге, кабул ителгән каарлар. Беркетмәгә гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар Жыельшы) рәисе һәм секретаре күл куя.

16 Статья. Жыельш, конференция үткәрүне финанс белән тәэммин итү (делегатлар жыелышы)

16.1. Совет һәм муниципаль берәмлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар жыелышын, конференциясен (делегатлар жыелышын) әзерләү һәм уздыруга бәйле чыгымнар муниципаль берәмлек бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

16.2. Гражданнар жыелышын, конференциясен (делегатлар жыелышын) әзерләү һәм уздыруга бәйле чыгымнар гамәлдәге законнар нигезендә гражданнар һәм башка чыганаклар хисабына башкарыла.

17 Статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары

17.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары Тиешле территориидә яшәүче гражданнар жыелышларында яки конференцияләрендә (делегатлар жыелышларында) сайланы.

17.2. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

- Тиешле территориидә яшәүче халық мәнфәгатыләрен күздә тота;
- гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә (делегатлар жыелышларында) кабул ителгән каарларның үтәлешен тәэммин итәләр;
- торак фондын totу, территорияне төзекләндерү, тиешле территориидә яшәүче гражданнарың социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатыләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеге, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнары һәм муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары арасында бюджет акчаларын кулланып килешү нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;
- муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарына әлеге органнар һәм муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукий актлар проектларын кертергә хокуклы.

17.3. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасына гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) каары буенча керергә мөмкин:

территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге юнәлешләре буенча Даими эшләүче комиссияләр:

территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге юнәлешләре буенча вакытлыча эшләүче комиссияләр;

- территориаль ижтимагый үзидарә органнарының территориаль структуралары (купфатирлы торак йорт чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарәгә өлкән подъездлар; йортлар төркеме чикләрендә гамәлгә ашырыла торган территориаль ижтимагый үзидарәдәге йорт комитетлары; төрле урамнарда яки микрорайон чикләрендә урнашкан йортлар төркеме чикләрендә башкарыла торган территориаль ижтимагый үзидарәдәге урам комитетлары, һәм h.б.).

18 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасы

18.1. Территориаль ижтимагый үзидарә идарәсенең иң югры органы булып гражданнарның жыелышы, конференциясе тора (делегатлар жыелышы).

18.2. Территориаль ижтимагый үзидарә тарафыннан кабул ителгән функцияләрне оештыру һәм турыдан-туры гамәлгә ашыру өчен гражданнарның (делегатлар жыелышына) хисаплы жыелышлары яки конференцияләре органнар: территориаль ижтимагый үзидарә комитеты һәм территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле затлары сайланы.

Территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүчеләр арасында 100 кешедән кимрәк кеше территориаль ижтимагый үзидарә органнары урынына территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле затлары сайланы ала.

Территориаль ижтимагый үзидарә комитетының һәм территориаль ижтимагый үзидарә органнарның контроль-ревизия комиссиясенең башка атамасы устав белән билгеләнергә мөмкин

территориаль ижтимагый үзидарә (йорт комитеты, урам комитеты, өлкән подъезд h.б.).

18.3 территориаль ижтимагый үзидарә органнары составын сайлау ачык тавыш бирү белән үткәрелә.

18.4. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарның эш рәвеше, алар тарафыннан каарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм аның уставында чагыла.

19 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә комитеты вәкаләтләре

19.1. Территориаль ижтимагый үзидарә комитетының (алга таба - Комитет) вәкаләтләре территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

19.2. Комитет территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә хокуклы:

- территориаль ижтимагый үзидарә мәсьәләләрен карау өчен гражданнар жыелышларын, конференцияләрен (делегатлар жыелышларын) чакырырга, сайлаучылар клубларын булдыруга һәм аларның эшчәнлегенә, халыкның гражданлык активлыгының башка формаларын үстерүгә ярдәм итәргә;

- үз вәкилләре аша тиешле территориядә яшәүчеләр мәнфәгатьләренә кагылышлы мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары утырышларында кинәшмә тавышы хокуку белән катнашырга;

- территориаль ижтимагый үзидарә органнарына тапшырылган матди һәм финанс чаралары белән эш итү;

- тиешле территория төзелешен исәпкә алып, аны төзекләндерү планнарын эшләргә, гражданнар жыельшлары, конференцияләре (делегатлар жыельшлары) нигезендә халык һәм оешмалар акчаларын җәлеп итәргә, жирле инициатива фондларын булдырырга кирәк;

- халыкка хезмәт күрсәту өчен оешмалар булдыруга ярдәм итү;

ижтимагый берләшмәләрнең үз акчаларын һәм юридик затларның акчаларын коммуналь-көнкүреш һәм социаль-мәдәни билгеләнештәге объектларны төзү һәм карап тоту өчен берләштереп, үз жаваплылыгы белән кредитлар алып, үз акчаларыннан ссудалар бирү, акцияләр һәм облигацияләр алу;

- үз Уставы (нигезләмәсе) нигезендә Штатларны һәм территориаль ижтимагый үзидарә органы хезмәткәрләренең бер төркеменә киләчәктә аларны гражданнар жыельшында, конференциясендә (делегатлар жыельшында)раслау тәртибен билгеләргә;

- территориаль ижтимагый үзидарәнең союзларга (ассоциацияләргә)керүе турында Карап кабул итәргә;

- хокук саклау органдары һәм суд гарызnamәләре буенча, шулай ук гражданнар таләбе буенча территориаль ижтимагый үзидарәнең Житәкче органы Рәисе имzasы артыннан көнкүреш характеристикалары, торак һәм көнкүреш шартларын тикшерү актлары, теркәлгән урындағы затларның фактта яшәве турында белешмәләр, теркәлмәгән затларның территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә фактта яшәве турында белешмәләр, гайлә составы турында белешмәләр, башка белешмәләр тапшырырга территориаль ижтимагый үзидарә, мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны саклау турында Россия Федерациясе законнары белән жыю һәм тапшыру тыелмаган. Территориаль ижтимагый үзидарәнең Житәкче органы әгъзалары жыелган яки тапшырылган белешмәләрнең дөреслеге өчен гамәлдәге законда билгеләнгән тәртиптә шәхси жавап тота:

- гамәлдәге законнарга һәм әлеге Нигезләмәгә каршы килми торган территориаль ижтимагый үзидарәнең башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

19.3. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органдары белән төзелә торган шартнамәләр нигезендә Комитет хокуклы;

- территориаль ижтимагый үзидарә эшчәnlеге территориясендә биналарга агымдагы ремонт һәм ишегалды территорияләрен төзекләндерү эшләрен оештырырга һәм алып барырга(шул исәптән гражданнар үз теләкләре белән риза булганда), әлеге максатларга юридик һәм физик затларны җәлеп итәргә;

- территориаль ижтимагый үзидарәнең билгеләнгән чикләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә чаралары һәм башка инвесторлар исәбенә төзекләндерү эшләрен һәм төзекләндерү буенча заказ бирүче булып торырга. гамәлдәге законнар белән билгеләнгән;

- халыкның хезмәт катнашуы һәм акчалары хисабына төзелгән яисә муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органдары тапшырган мәлкәттән файдалану.

20 Статья. Комитет Рәисе.

20.1. Комитет житәкчесе-комитет рәисе. комитет составыннан гражданнар тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә гражданнар жыельшында яки

конференциясендэ (делегатлар жыелышында) турыдан-туры сайланган яисэ күрсөтелгэн вазыйфанды билэүгэ конкурс нэтижэлэрэе буенча төзөлө торган контракт буенча эшкэ алынган, территориаль ижтимагий үзидарэ уставы белэн билгелэнэ торган вэкалэтлэр срокы белэн.

20.2. Комитет рэисе Тиешле территориидэ яшэүче халык мөнфөгатылэрэн тэкъдим итэ, гражданнаар жыелышларында, конференциялэрэндэ (гражданнаар жыелышларында) кабул ителгэн каарларныц үтэлешен тээмин итэ.

20.3. Комитет рэисе өчен контракт шартлары территориаль ижтимагий үзидарэнэц гражданнаарныц жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) белэн раслана.

20.4. Комитетка йөклэнгэн бурычларны үтэү йөзеннэн комитет рэисе[^]

- дэүлээт хакимиите органнары, муниципаль берэмлекнен жирле үзидарэ органнары, предприятиелэр, учреждениелэр, оешмалар белэн мөнэсэбэтлэрдэ территориаль ижтимагий үзидарэдэн вэкиллэр;

- комитет эшчэнлеген оештыра;

- гражданнаарныц жыелышларын, конференциялэрэн (делегатлар жыелышларын) эзерлэүне һэм үткэрүне оештыра, аларда кабул ителгэн каарларны тормышка ашыруны контрольдэ tota; комитет утырышларын алып бара;

- тиешле муниципаль берэмлек администрациясенэ территорииаль ижтимагий үзидарэ эшчэнлэгэ, ведомствога караган территориидэ эшлэр торышы турында хэбэр итэ;

-ведомство карамагындагы территорииаль ижтимагий үзидарэ территорииясен төзеклэндерү һэм санитар тоту кагыйдэлэрэн үтэүнэ тикшереп торуны тээмин итэ;

-ведомство карамагындагы территориидэ төзеклэндерү һэм санитар тоту кагыйдэлэрэн бозу очраклары турында гамэлдэгэ законнаар нигезендэ административ беркетмэлэр төзү максатыннан санитария-эпидемиология күзэчелеге органнарына хэбэр итэ;

- комитет эгъзаларын сайлаулар оештыруны тээмин итэ; комитетныц каарларына, утырышлар беркетмэлэрэн һэм башка документларына кул куя; комитет кушуы буенча муниципаль берэмлекнен жирле үзидарэ органнары һэм милекнен барлык рэвешлэрэндэгэ башка оешмалар белэн килешүлэр һэм килешүлэр төзи;

- ача гражданнаар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы), муниципаль берэмлекнен жирле үзидарэ органнары биргэн башка мэсьэлэлэрне хэл итэ.

20.5. Территориаль ижтимагий үзидарэнэц Житэкче органы рэисе шэхесен раслаучы документ булып территорииаль ижтимагий үзидарэ комитеты рэисе таныклыгы тора. Комитет рэисе таныклыгын рэсмилэштерү һэм исэпкэ алу тэргибе муниципаль берэмлек администрациясе тарафыннан билгелэнэ.